

PAPER DETAILS

TITLE: Üniversite Öğrencilerinin Siber Aylaklık Seviyelerini Yordayan Faktörler

AUTHORS: Selma SENEL,Serpil GÜNAYDIN,Mustafa Tuncay SARITAS,Harun ÇIGDEM

PAGES: 95-105

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/562088>

Üniversite Öğrencilerinin Siber Aylaklık Seviyelerini Yordayan Faktörler The Factors Predicting Cyberloafing Behaviors of Undergraduate Students

Selma ŞENEL¹, Serpil GÜNAYDIN², Mustafa Tuncay SARITAŞ³, Harun ÇİĞDEM⁴

Öz

Eğitim ortamlarında siber aylaklık davranışı, öğrenme ve disiplin problemleri oluşturmaktadır. Bu araştırmanın amacı eğitim ortamlarındaki siber aylaklığın yordayıcılarını ve nedenlerini ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda, 124 üniversite öğrencisine Siber Aylaklık Davranışları Ölçeği uygulanmış ve bu davranışları neden gösterdikleri sorulmuştur. Öğrencilerin siber aylaklık düzeylerinin yordayıcılarını belirlemek üzere çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Siber aylaklık davranışlarının nedenine ilişkin yanıtlara içerik analizi yapılmıştır. Bulgular öğrencilerin ders sırasında paylaşım ve mesajlaşma davranışlarını daha çok gösterdikleri yönündedir. Regresyon analizi sonuçlarına göre; erkek, akıllı telefonu olan, akademik ortalaması düşük olan, internette daha fazla vakit geçiren, kullandığı uygulama sayısı fazla olan bireyler daha çok siber aylaklık davranışı göstermektedir. İçerik analizi sonuçlarına göre, siber aylaklığın en büyük nedeni (%53.3) öğrencilerin öğrenmeye isteksiz olmalarıdır. Telefona bildirim gelmesi ve iletişim kurma istekleri, merak duyguları ve zamanı daha eğlenceli geçirme istekleri de diğer nedenlerdir. Öğretim süreçlerinin daha ilgi çekici biçimde planlanması bu problemin önüne geçilmesinde en önemli çözüm olarak öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Siber aylaklık, yükseköğretim, öğretim teknolojileri, sınıf yönetimi

Abstract

Cyberloafing behavior may cause learning and discipline problems in learning environments. The purpose of this study is to investigate the reasons and factors for cyberloafing behavior. Within this regard, the Cyberloafing Behavior Scale was applied to 124 university students to examine the reasons of students' cyberloafing behaviors. Multiple linear regression analysis and content analysis procedures were conducted to examine cyberloafing behavior of students. Findings indicate that the most observed cyberloafing behavior is sharing and messaging during the lesson time. Based on regression analysis, male students having smart phone and low GPA score; spending more time on the Internet, and using more applications are demonstrating more cyberloafing behavior. According to content analysis, reluctance to learn is found to be the main reason for cyberloafing. Besides, receiving smartphone messages, willing to communicate with others via Internet, sense of curiosity on Internet, willingness to have more enjoyable time on Internet are found to be other reasons for cyberloafing. Diminishing reluctance to learn could be a significant solution for today's educational problem – cyberloafing.

Keywords: Cyberloafing, higher education, instructional technology, classroom management

1. Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir, Türkiye; <https://orcid.org/0000-0002-5803-0793>

2. Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir, Türkiye; <https://orcid.org/0000-0001-6304-1107>

3. Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir, Türkiye; <https://orcid.org/0000-0001-6956-9519>

4. Milli Savunma Üniversitesi, Balıkesir, Türkiye; <https://orcid.org/0000-0001-5958-5216>

Atıf / Citation: Şenel, S., Günaydin, S., Saritaş, M.T., & Çiğdem, H. (2019). Üniversite öğrencilerinin siber aylaklık seviyelerini yordayan faktörler. *Kastamonu Education Journal*, 27(1), 95-105. doi:10.24106/kefdergi.2376

Extended Summary

Internet has become a part of daily life with the increasing use of mobile devices. Learning environments, which are critical component of our life, have inevitably been affected by the use of Internet. However, it has been observed that students use Internet for non-lesson related activities (i.e., off-task behavior) during the class time. In other words, students possess cyberloafing behaviors, which could be defined as spending off-task time on the Internet, that is, Internet access for personal purposes during lesson hours. Cyberloafing behaviors may cause learning and disciplinary problems in a classroom environment. On the other hand, considering the educational benefits of Internet, restricting students' Internet access or use of mobile phone applications to prevent cyberloafing would not be an effective solution. The reasons why students demonstrate cyberloafing behaviors should be investigated.

The objective of this study is to reveal the predictors and causes of cyberloafing in educational settings. For this purpose, the Cyberloafing Behavior Scale-CBS by Akbulut, Dursun, Dönmez & Şahin (2016) was applied to 124 university students to examine the reasons of students' cyberloafing behaviors. Multiple linear regression analysis and spearman rank correlation analysis were conducted to examine the relationship between the scale sub-dimensions and the predictors of the students' cyberloafing levels. Content analysis was also performed on the students' explanations about the causes of the cyberloafing behaviors. For inter-coder reliability, the percentage of one-to-one agreement between coders was found to be 92%.

Findings indicate that the most demonstrated cyberloafing behavior is related to the activities in the dimension of sharing (=24,72). In terms of sharing behavior, sending/receiving messages to/from friends (=3.59), sending likes/dislikes for friends' shared messages (=3.30), watching entertaining videos (=3.02), and looking at what friends shared (=2.99) are the most common cyberloafing behaviors. Internet shopping, updating (e.g., applications, profiles, etc.), uploading, and playing games are found to be the other most observed cyberloafing behaviors. The internal consistency coefficients (i.e., cronbach alpha) for the subscales are found to be 0.904, 0.912, 0.927, 0.941, 0.762. The internal consistency coefficient of the scale is calculated as 0.946, which shows that the reliability of the scale is high.

According to the findings, the students are cyberloafers at medium level (mean =70; Max score = 150). The high standard deviation of the scale scores (SS = 24.27) suggests that the group is heterogeneous in terms of cyberloafing.

Intermediate and high-level correlations among the CBS subscales showed that students, who possessed one dimension of cyberloafing behaviors, were also more likely to show other dimensions of the cyberloafing behaviors.

According to findings, gender, smartphone usage, GPA scores, Internet usage time on daily basis and number of applications used are significantly related with cyberloafing at low level. Together, these variables are accounted for approximately 33% of the total variance of cyberloafing dimensions ($R = 0.576$, $R^2 = 0.332$, $p < .01$). It can be expressed that male students having smart phone and low GPA score, spending more time on the Internet, and using more applications are demonstrating more cyberloafing behaviors. Order of the relative importance of the predictor variables over the cyberloafing is gender, GPA, time spent on social networks, number of applications used, and owning smartphone. Presence or absence of tablets, notebooks and smartwatches, students' age, students' satisfaction with their department at school, type of high school graduated, and social networking applications do not predict students' cyberloafing behaviors.

According to the results of the content analysis, students' reluctance to learn was the most frequent cyberloafing behavior (53.3%). The coding gathered under the theme of reluctance to learn showed various reasons. These reasons are; the lack of interest in the course and the topic, the negative perceptions about the faculty member or the teaching process, fail to comprehend the subject-matter, the low level of concentration and motivation.

The second theme of students' cyberloafing behaviors is that receiving a phone call or message or willing to communicate with others via Internet during lesson. In this theme, messaging with others, expecting urgent calls/messages and surfing news on the Internet are the reasons for having cyberloafing. In addition, actively use social networks to share something, doing off-task search on the Internet, having an extensive curiosity on up-to-date information or news, and spending enjoyable time are some reasons for non-course related Internet use.

Our results showed that gender and academic achievement were significant predictors of cyberloafing. It is claimed that the academic success of a student would negatively be effected due to cyberloafing behaviors. Similarly, a student with a low academic achievement can be expected to be reluctant to learn and tend to possess cyberloafing behavior. In order to diminish cyberloafing, it is imperative to focus on reluctance to learn, which is accepted as one of the most important reason for cyberloafing.

As a result of the research, reluctance to learn, lack of curiosity for learning, and the lack of interest in the subject-matter can be concluded as the main reasons for developing cyberloafing behaviors. Hence, it is essential to keep the interest and motivation of the students high for an effective learning experience. Organizing interesting, enjoyable, and active learning activities for the students could be a fundamental solution for today's educational problem - cyberloafing.

1. Giriş

Son yirmi yılda bilgisayar, mobil teknolojiler ve internet günlük yaşamın bir parçası haline gelmiştir. Bilişim teknolojileri alanında yaşanan gelişmeler eğitim faaliyetlerinin yürütülme biçimini de etkilemiştir. Okul yönetiminden, ders sürecine, öğretmen-öğrenci-veli iletişim ağına kadar bilgi teknolojileri ve internet önemli bir yer tutmaktadır. Özellikle öğrencilerin %92'sinin her gün çevrimiçi olduğu; %24'ünün ise neredeyse sürekli çevrimiçi olduğu düşünüldüğünde (Lenhart, 2015) internet kullanımının öğrenciler için bağımlılığa dönüştüğü söylenebilir (Arabacı, 2017). Bu bağımlılık öğrencilerin sürekli olarak telefonlarına bakma, kullandıkları uygulamaları kontrol etme, paylaşılan fotoğraf ve güncellemeleri takip etme biçiminde görülmektedir. Bilgisayar ve internet teknolojilerinin öğrenciler tarafından öngörülemez, aşırı ve kontrolsüz kullanımı bazı sorunlara neden olmaktadır (Brubaker, 2006; Karaoğlu Yılmaz, Yılmaz, Öztürk, Sezer & Karademir, 2015). Siber aylıklık da bu sorunlardan biridir. Literatürde siber aylıklığın ilk olarak işyeri çalışanları için tanımlandığı görülmektedir. Siber aylıklık, çalışanların iş saatleri sırasında internet erişimini kişisel amaçları için kullanmaları ve internette verimsiz zaman geçirmeleri olarak tanımlanmaktadır (Lim, 2002; Ugrin, Pearson & Odom, 2008). Eğitimde siber aylıklık ise; ders saatlerinde interneti eğitsel olmayan amaçlarla kullanma eylemi olarak tanımlanmaktadır (Kalaycı, 2010).

Okullarda bilgisayar ve internet erişiminin artması ile eğitim ortamlarındaki siber aylıklık endişesi de büyümektedir (Baturay & Toker, 2015). Ders sırasında siber aylıklık davranışının kabul edilemez olduğunu düşünen öğrencilerin dahi, siber aylıklık davranışı sergiledikleri görülmektedir (Arabacı, 2017). Siber aylıklık davranış alanlarını genel olarak; sosyal ağları ziyaret etme, e-posta gönderme/alma, haber ve spor sitelerinde gezinme, müzik indirme, sohbet etme, oyun oynama şeklinde ifade edilmektedir (Blanchard & Henle, 2008; Garrett & Danziger, 2008; Ugrin & Pearson, 2013; Ugrin, Pearson, & Odom, 2008; Yasar & Yurdugüllü, 2013). Öğrencilerin ders süresince siber aylıklık davranışı göstermeleri ve derse olan dikkatlerinin azalması ders içeriğinin etkili bir şekilde aktarılmasının önünde büyük bir engeldir. Siber aylıklık davranışı gösteren öğrencilerden oluşan bir sınıfta öğretim yöntemleri, sınıf yönetimi, dersin kapsamı önemini yitirmektedir. Böyle bir ortamda dersin planlanan hedeflerine ulaşması zordur.

İnternet kullanımı, siber aylıklık davranışı ile bir yandan öğrenim sürecinin önünde bir engelken; diğer yandan önemli bir destekçisi olabilmektedir. Yapılan araştırmalar eğitimde internet kullanımının birçok avantajı olduğunu ortaya koymaktadır (Al-Gamal, Alzayyat & Ahmad, 2015; Deore, 2012; Pervaiz, 2016;). Araştırmalar sosyal ağ ve podcast gibi farklı uygulamaların öğrenme deneyimini ve akademik başarıyı arttırdığı yönündedir (Karaoğlu Yılmaz, Yılmaz, Öztürk, Sezer & Karademir, 2015). Türkiye'de yapılan bir araştırmada internet kullanıcısı gençlerin büyük bir çoğunluğunun sosyal ağları kullandığı görülmüştür (Gevenoğlu, 2014; Küçükali, 2016). Gençler tarafından sıklıkla ziyaret edilen sosyal ağların eğitsel bağlamdaki önemi de zaman geçtikçe daha iyi anlaşılmaktadır (Grant, 2008).

Eğitimde internet kullanımının avantajları düşünüldüğünde, siber aylıklığın önüne geçebilmek için öğrencilerin internet erişiminin kısıtlanması veya mobil uygulamaların kullanımının yasaklanması etkili bir çözüm üretmeyecektir. Amaç öğrencileri yaşadıkları gerçek dünyaya hazırlamaksa, sosyal ağların da okul deneyimi içerisinde yer alması gerekmektedir (Krutka & Carpenter, 2016). Önemli olan, dezavantaj gibi görünen yoğun internet kullanımının, öğretim stratejileri ve aktiviteleri ile bütünleştirilmesi ve bu durumun bir eğitsel avantaja çevrilmesidir. Bu nedenle, siber aylıklığı kontrol altında tutmak için yapılması gereken öğrencilerin ders sırasında eğitsel olmayan amaçlarla interneti kullanmalarının yasaklanması değildir. Önemli olan öğrencilerin bu davranışları neden gösterdiklerini ortaya koymak ve siber aylıklık nedenlerinden yola çıkarak soruna çözüm aramaktır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırma öğrencilerin siber aylıklık yapma nedenlerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu temel amaç çerçevesinde aşağıdaki soruların yanıtları aranmıştır.

- Üniversite öğrencilerinin siber aylıklık durumu nedir?
- Öğrencilerin siber aylıklık düzeylerini,
 - (a) Cinsiyet
 - (b) Yaş
 - (c) Lise türü
 - (d) Not ortalaması
 - (e) Bölüm memnuniyeti
 - (f) Mobil cihaz (akıllı telefon, tablet bilgisayar, dizüstü bilgisayar, akıllı saat)
 - (g) Günlük internet kullanım süresi

(h) Kullandıkları uygulama sayısı

(i) Kullandıkları sosyal ağ (Facebook, Instagram, WhatsApp, Youtube, Google+, Twitter, diğer) değişkenlerinden hangileri yordamaktadır?

- Öğrenciler neden siber aylıklık davranışı göstermektedirler?

Araştırmanın problemi

Mobil cihazların giderek yaygınlaşması ile internet günlük yaşamın bir parçası haline gelmiştir. Bu durum eğitim ortamlarına da yansımıştır. Öğrencilerin ders sırasında interneti ders dışı etkinlikler için kullanma davranışlarının arttığı gözlenmektedir. Başka bir ifadeyle, öğrenciler siber aylıklık davranışı göstermektedirler. Bu araştırmanın problemini de eğitim ortamlarında öğrenme ve disiplin problemleri oluşturan siber aylıklık davranışının, öğrencilerin hangi kişisel özellikleriyle ne derece açıklanabileceği oluşturmaktadır.

2. Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırmanın modeli yordayıcı korelasyon araştırmasıdır. Yordayıcı korelasyonel araştırmalarda yordayıcı değişkenin değerinden yola çıkarak yordanan değişkenin değeri belirlenmeye çalışılır. İki değişken arasındaki ilişki ne kadar yüksekse bu belirleme o kadar doğru yapılabilir (Büyükoztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2011; Fraenkel & Wallen, 2009).

Çalışma Grubu

Araştırma verileri Türkiye'deki bir devlet üniversitesinin Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümünde eğitim gören 124 öğrenciden toplanmıştır. Ulaşılabılır örneklem, evreni bir dereceye kadar temsil etmektedir (Balcı, 2016). Fraenkel ve Wallen (2009) ulaşılabilir örneklem, evreni temsil gücü sınırlı olduğundan, katılımcıların demografik bilgilerinin sunulması gerektiğini ifade etmektedir. Bu öneri doğrultusunda, çalışma grubunun özellikleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Çalışma Grubunun Özellikleri

Özellikler	Kategoriler	f	%
Cinsiyet	Erkek	77	62.1
	Kadın	47	37.9
Lise Türü	Meslek Lisesi	87	70.2
	Resmi ve Gündüz Öğretimi Yapan Liseler	10	8.1
	Yabancı Dil Ağırlıklı Öğretim Yapan Liseler	17	13.7
	Yurtdışındaki Liseler	10	8.1
Sınıf	1	45	36.3
	2	32	25.8
	3	26	21.0
	4	21	16.9
Yaş	<18	22	17.74
	19-20-21	80	64.52
	>22	22	17.74

Tablo 1 incelendiğinde, çalışma grubunun %62.1'inin erkek, %37.9'unun kadın olduğu görülmektedir. Aynı zamanda katılımcıların %17.4'ü 18 yaşından küçük, %64.52'si 19-21 yaşında ve %17.4'ü 22 yaşından büyüktür. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun (%70.2) meslek lisesi mezunu olduğu görülmektedir. Alanyazın meslek liselerinde daha çok erkek öğrencilerin eğitim gördüğü yönündedir (Azizoğlu & Dönmez, 2010). Bu durum çalışma grubuna da yansımıştır. Erkekler grubun %62.1'ini oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri, öğrencilerin ders sırasındaki siber aylıklık davranışlarını değerlendirmeyi amaçlayan Akbulut, Dursun, Dönmez ve Şahin (2016) tarafından geliştirilen Siber Aylıklık Davranışları Ölçeği (SADÖ) kullanılarak ve öğrencilerin demografik bilgileri "Kişisel Bilgi Formu" aracılığıyla toplanmıştır.

SADÖ, 5 alt boyuttan ve 30 maddeden oluşmaktadır. 5'li Likert tipindeki ölçeğin derecelendirme ifadeleri "Hiçbir

zaman", "Nadiren", "Bazen", "Çoğunlukla", "Her zaman" şeklindedir. Alt boyutlar ve her boyuta ait iç tutarlılık katsayıları; "paylaşım" 0.85; "alışveriş" 0.87; "anlık güncelleme" 0.93, 'çevrimiçi içeriğe erişim" 0.87 ve "oyun/iddia" 0.73 şeklindedir. GFI değerleri hariç, beş faktörlü model veri uyumunun kabul edilebilir olduğu görülmüştür (GFI = 0.79; CFI = 0.93; NNFI = 0.93; RMSEA = 0.08).

Araştırma amacına yönelik daha derin bilgilerin ortaya koyulabilmesi için öğrencilere, ders sırasında sosyal ağları kullanma nedenleri sorulmuştur. Soruya, sözcük ya da sözcük grupları biçimde kısa yanıtlar alınmıştır. Elde edilen nitel verilerle araştırma bulguları zenginleştirilmiştir.

Verilerin Analizi

Verilerin çözümlenmesinde aşamalı çoklu regresyon analizi, Sperman sıra farkları korelasyon katsayısı ve içerik analizi kullanılmıştır. Regresyon analizinin genel amacı; yordanan değişken ile yordayıcı değişkenler arasındaki ilişkiyi matematiksel modelle açıklayarak bağlantılar bulmak ve yordayıcı değişkenler yardımı ile yordanan değişkeni kestirmektir (Alpar, 2003). Analizde yordanan değişken iki ya da daha fazla yordayıcı tarafından tahmin ediliyorsa yapılan işleme çoklu regresyon denir. Araştırmada benimsenen aşamalı regresyon analizinde her değişken modele sırayla eklenir ve model değerlendirilir. Eğer eklenen değişken modele katkı sağlıyorsa bu değişken modelde kalır. Ancak modeldeki diğer değişkenlerin tümü, modele katkı yapıp yapmadıklarını değerlendirmek için yeniden test edilir. Önemli derecede katkı sağlamayan değişken modelden çıkarılır. Bu sayede en az sayıda değişken yardımıyla model açıklanmış olur (Kalaycı, 2009).

Çoklu doğrusal regresyonda, her bir yordayıcı değişken için 10 kişilik veri önerilmektedir (Field, 2009). Bu ölçüt değerlendirilerek 124 kişiden oluşan çalışma grubu, analiz için yeterli bulunmuştur. Çoklu regresyon analizi yapılabilmesi için verinin; normallik, doğrusallık, otokorelasyon olmaması ve yordayıcı değişkenler arasında çoklu bağlantı olmaması gibi önemli varsayımları sağlaması gerekmektedir (Kalaycı, 2009). Verinin normal dağılım ve doğrusallık varsayımlarını sağladığı görülmüştür. Tolerans değerlerinin; 0.848-0.946 arasında (0.20'den düşük bulunması çoklu bağlantı göstergesidir.); VIF değerlerinin, 1.057-1.180 arasında (10'dan yüksek bulunması çoklu bağlantı göstergesidir.) değiştiği gözlemlendiği için verinin çoklu bağlantılılık problemi taşımadığı ifade edilebilir. Durbin Watson değerinin 1.5 olması ise (Beklenen 1.5-2.5 aralıktır.), modelde otokorelasyonun olmadığını göstermiştir.

Çalışmada yer alan süreksiz değişkenler regresyon analizine "dummy değişken" olarak kodlanarak dâhil edilirken, sürekli değişkenler orijinal değerleri ile analize alınmıştır. Dummy kodlama, katılımcı kategorilerini yalnızca "0" ve "1" değerlerini kullanarak temsil etmenin bir yoludur (Field, 2009). Bu çalışmada; cinsiyet, lise türü, sınıf, bölüm memnuniyeti ve mobil cihaz dummy değişken olarak kodlanmıştır. SADÖ alt boyutlarında normallik varsayımları sağlanamadığından, alt boyutlarının birbiriyle ilişkisi Spearman sıra farkları korelasyon katsayısı ile incelenmiştir.

Nitel veriler, iki araştırmacı tarafından analiz edilmiştir. İçerik analizi için öncelikle iki araştırmacı ayrı ayrı kodlama yapmışlar ve bir araya gelerek ortak bir anlayışa ulaşmak için kodlar üzerinde birlikte çalışmışlardır. Daha sonra yeniden ayrı ayrı kodlama yapmışlar ve ortaya çıkan kodlamaları karşılaştırmışlardır. İki kodlayıcının kodlarının uyum yüzdesi %92 çıkmıştır. Uyum farkını oluşturan kodlamalar üzerinde birlikte çalışılarak içerik analizine son biçimi verilmiştir.

3. Bulgular ve Yorumlar

Araştırma Değişkenlerine İlişkin Betimsel İstatistikler

Araştırmada öncelikle mobil cihaza sahip olma, günlük internet kullanma süresi, bölümden memnuniyet gibi değişkenlere yönelik dağılımın nasıl olduğu incelenmiştir. Ayrıca, SADÖ maddelerine ve alt boyutlarına ilişkin puanların betimsel istatistikleri bu başlık altında toplanmıştır. Katılımcıların bilgisayar, tablet, akıllı telefona sahip olma durumları Tablo 2'de gösterilmektedir.

Tablo 2. Öğrencilerin Sahip Oldukları Mobil Cihazlara göre Dağılımı

Mobil Cihaz	Kategori	f	%
Bilgisayar	Yok	20	16.1
	Var	104	83.9
Tablet	Yok	96	77.4
	Var	28	22.6
Akıllı Telefon	Yok	11	8.9
	Var	113	91.1

Tablo 2'ye göre katılımcıların büyük bir çoğunluğu akıllı telefona (%91.1) ve bilgisayara (%83.9) sahiptirler. Katılımcılar arasında tablete sahip olma oranı (%22.6) diğer mobil cihazlara göre oldukça düşüktür. Katılımcıların günlük ortalama internet kullanım sürelerine göre dağılımları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Günlük Ortalama İnternet Kullanımına Göre Öğrenci Dağılımı

Ortalama İnternet Kullanım Süresi (saat)	f	%
<1	13	10.5
1-2	23	18.5
2-3	31	25.0
3-4	27	21.8
4-5	16	12.9
>5	14	11.3

Tablo 3'e göre katılımcıların %71'i günlerinin en az iki saatini internete bağlı olarak geçirmektedirler. Bu bulgu, katılımcıların günlerinin dikkate değer bir bölümünü internet ortamında geçirdikleri biçiminde yorumlanabilir.

Araştırmada, bölümden memnuniyetin, siber aylaklığın yordayıcısı olarak öngörülebileceği düşünülmüştür. Yordanan değişken olarak eklenen bölümden memnuniyet düzeylerine ilişkin öğrenci dağılımı Tablo 4'te verilmiştir. Tablo 4'e göre öğrencilerin %62'sinin genel olarak okudukları bölümden memnun olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Öğrencilerin Bölümden Memnuniyet Düzeyleri

Memnuniyet düzeyi	f	%
Hiç memnun değilim.	6	4.83
Memnun değilim.	20	16.12
Kararsızım	21	16.93
Memnunum.	67	54.03
Çok memnunum.	10	8.06

Araştırma verilerinde sürekli değişken olarak dâhil olan akademik not ortalaması ve kullanılan uygulama sayısı değişkenlerine ait betimsel istatistikler Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Akademik Ortalama ve Uygulama Sayısı Değişkenlerine ait Betimsel İstatistikler

	Minimum	Maximum	Ortalama	SS	Varyans
Akademik ortalama	0.58	3.92	2.33	0.82	0.67
Uygulama Sayısı	1	13	6.38	2.53	0.63

Tablo 5'e göre katılımcıların akademik ortalamaları 0.58 ile 3.92 arasında değişmekte olup, ortalama değeri 2.33 olarak bulunmuştur. Katılımcıların internet üzerinden kullandıkları uygulama sayısı 1 ile 13 arasında değişmektedir. Her bir katılımcı ortalama 6 uygulama kullanmaktadır.

Yordayıcı değişkenlere ait betimsel istatistiklerin yanında, yordanan değişken olan siber aylaklık düzeyi ile ilgili betimsel istatistikler de ölçekten elde edilen puanlara dayanarak sunulmuştur. SADÖ alt boyutlarının ve her bir maddeye verilen yanıtların puan ortalamaları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. SADÖ Sonuçları

Maddeler	$\bar{X}$	SS
Paylaşım alfa = 0.904	24.73	8.41
S1 Arkadaşlarımın paylaştığı içeriklere bakarım.	2.99	1.101
S2 Arkadaşlarımın sosyal ağ sayfalarını incelerim.	2.60	1.059
S3 Sosyal ağlarda içerik (yazı, fotoğraf, video vb.) paylaşırım.	2.60	1.255
S4 İlgimi çeken paylaşımları beğenirim.	3.30	1.294
S5 Paylaşılan fotoğraflara yorum yaparım.	2.08	.959
S6 Sosyal ağlarda durum güncellemesi yaparım.	2.36	1.143
S7 Paylaşılan fotoğraflarda arkadaşlarımı etiketlerim	2.37	1.259

Maddeler	$\bar{X}$	SS
S8 Arkadaşlarımla mesajlaşırım.	3.59	1.210
S9 Paylaşılan eğlenceli videoları izlerim.	3.02	1.543
Alışveriş alfa =0.912	13.24	6.57
S10 Alışveriş sitelerinden alışveriş yaparım.	1.96	1.232
S11 Fırsat sitelerini (Grupanya, Bonubon vb.) ziyaret ederim.	1.56	.809
S12 Alışveriş sitelerini ziyaret ederim.	2.18	1.288
S13 Açık arttırma sitelerini (Gittigidiyor, e-bay vb.) ziyaret ederim.	1.94	1.201
S14 Bankacılık işlemleri gerçekleştiririm.	2.06	1.248
S15 İkinci el ilan sitelerini incelerim.	1.95	1.281
S16 İş ilanlarına bakarım.	1.69	1.039
Anlık Paylaşım alfa =0.927	10.04	5.66
S17 Beğendiğim bir tweeti yeniden yayınlıyorum.	1.89	1.149
S18 Beğendiğim bir tweeti favorilerime eklerim.	2.18	1.437
S19 Tweet yazarım.	1.66	.919
S20 Tweet okurum.	2.34	1.508
S21 Çok konuşulan konulara (trending topics) yorum yaparım.	2.02	1.325
Çevrimiçi içeriğe erişim alfa =0.941	14.4	7.02
S22 İnternette müzik indiririm.	2.71	1.561
S23 İnternette video izlerim.	3.08	1.580
S24 İnternette müzik dinlerim.	3.02	1.679
S25 İnternette video indiririm.	2.52	1.511
S26 İhtiyacım olan uygulamaları indiririm.	3.18	1.460
Oyun/İddia alfa =0.762	7.52	3.73
S27 Bahis sitelerini ziyaret ederim.	1.59	1.075
S28 Bahis oynarım.	1.45	.974
A29 Spor sitelerine girerim.	2.42	1.498
S30 Çevrimiçi oyun oynarım.	2.17	1.372
Toplam Puan	70	24.27

Ölçeğin tamamı için Cronbach alfa: 0.946

Tablo 6'ya göre öğrencilerin en fazla yaptıkları etkinliklerin paylaşım ($\bar{X}=24,72$) boyutundaki etkinliklerle ilgili olduğu görülmektedir. Bunu alışveriş, güncelleme, giriş ve oyun boyutları takip etmektedir. Öğrenciler ders sırasında en çok yaptıkları siber aylıklık davranışının arkadaşlarıyla mesajlaşmak ($\bar{X}=3.59$) olduğunu ifade etmişlerdir. Ölçek alt boyutlarına ilişkin iç tutarlılık katsayılarının (Cronbach alfa) sırasıyla, 0.904, 0.912, 0.927, 0.941, 0.762 olduğu görülmektedir. Bu değerler ve ölçeğin tamamına ilişkin iç tutarlılık katsayısı (0.946) değerlendirildiğinde ölçeğin güvenilirliğinin yüksek olduğu ifade edilebilir.

Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 150'dir. Ölçekten alınan toplam puan ortalaması ($\bar{X}=70$) düşünüldüğünde, öğrencilerin siber aylıklık düzeylerin orta düzeyde olduğu ifade edilebilir. Ölçek puanlarına ait standart sapmanın yüksek olması (SS =24.27), grubun siber aylıklık açısından heterojen olduğunu göstermektedir. Diğer bir ifadeyle, öğrencilerin siber aylıklık düzeylerindeki farklılaşma büyüktür. SADÖ alt boyutlarının kendi aralarındaki korelasyonlar Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Alt Boyutlar Arasındaki Korelasyonlar

	Paylaşım	Alışveriş	Anlık Güncelleme	Erişim	Oyun/İddia
Paylaşım	1				
Alışveriş	,592**	1			
Anlık Güncelleme	,434**	,375**	1		
Erişim	,624**	,672**	,273**	1	
Oyun/İddia	,453**	,670**	,351**	,664**	1

** p<.01

Tablo 7'ye göre, ders sırasında internette alışveriş yapma ile çevrimiçi içeriğe erişim ($r=0.67$) ve oyun oynamak ($r=0.67$) arasında yüksek düzeyde ve pozitif ilişkiler vardır. Aynı şekilde paylaşım ile çevrimiçi içeriğe erişim ($r=0.64$) ve

alışveriş yapmak ($r=0.59$) arasındaki ilişki de yüksek düzeydedir. Tabloda çoğunlukta yer alan orta ve yüksek düzeydeki ilişkilere bakılarak, siber aylaklık davranışlarından birini gösteren bireyin diğerlerini de gösterme eğiliminde olduğu ifade edilebilir.

Siber Aylaklığın Yordayıcıları Nelerdir?

Araştırma amacı doğrultusunda, belirlenen yordayıcı değişkenlere göre, öğrencilerin siber aylaklık düzeylerinin yordanmasına ilişkin regresyon analizi sonuçları Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Siber Aylaklık Seviyeleri ile İlgili Aşamalı Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Yordayıcı	B	SH	β	t	P	r	Kısmi r
(Sabit)	72.739	9.618		7.563	.000		
Cinsiyet	-15.238	4.171	-.301	-3.653	.000	-.384	-.322
Akıllı Telefon	14.036	6.936	.165	2.024	.045	.203	.185
Akademik Ortalama	-7.393	2.477	-.247	-2.985	.003	-.293	-.268
Kullanım Süresi	3.614	1.291	.220	2.799	.006	.231	.253
Uygulama sayısı	2.035	.780	.208	2.609	.010	.288	.236

$R=0.556$, $R^2= 0.332$ $F=11.414$ $sd= 5;115$ $p=0.000$

Tablo 8’e göre cinsiyet, akıllı telefon kullanımı, akademik ortalama, günlük internet kullanım süresi ve kullanılan uygulama sayısı, siber aylaklık düzeyleri ile düşük düzeyde ve manidar ilişkiler göstermektedir. Bu değişkenler birlikte, siber aylaklık düzeylerindeki toplam varyansın yaklaşık %33’ünü açıklamaktadır ($R=0.576$, $R^2= 0.332$, $p<.01$). Regresyon analizi sonuçlarına göre siber aylaklık düzeyinin yordanmasına ilişkin regresyon eşitliği aşağıdaki gibidir.

Siber Aylaklık= $72,739 -15,238 \cdot \text{cinsiyet} + 14,447 \cdot \text{akıllı telefon varlığı} - 7,027 \cdot \text{akademik ortalama} + 3,348 \cdot \text{internet kullanım süresi} + 1,993 \cdot \text{uygulama sayısı}$

Bu modele göre, cinsiyetin erkek olması, siber aylaklık puanında (maksimum 150) 15.238 birimlik artışa sebep olmaktadır. Aynı şekilde, akıllı telefona sahip olduğunda, siber aylaklık puanı 14.447 birim artmaktadır. Akademik ortalama yükseldikçe, internet kullanım süresi ve uygulama sayısı arttıkça siber aylaklık artmaktadır. Modelde yer alan sabitin (72.739) yüksekliği, denklemdeki hiçbir faktörün etkisi yok iken dahi öğrencilerin siber aylaklıklarının orta düzeyde olduğunu göstermektedir. Erkek, akıllı telefonu olan, akademik ortalaması düşük olan, internette daha fazla vakit geçiren, kullandığı uygulama sayısı fazla olan bireylerin daha çok siber aylaklık davranışı gösterdiği ifade edilebilir.

Tablo 8’de verilen standardize edilmiş regresyon katsayılarına (β) göre, yordayıcı değişkenlerin siber aylaklık üzerindeki göreceli önem sırası; cinsiyet, akademik ortalama, sosyal ağlarda geçirilen vakit, kullanılan uygulama sayısı ve akıllı telefonun olması değişkenleridir. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t-testi sonuçları incelendiğinde, denklemdeki değişkenlerin anlamlı birer yordayıcı olduğu ifade edilebilir. Tablet bilgisayar, dizüstü bilgisayar ile akıllı saat varlığı ya da yokluğu, yaş, bölüm memnuniyeti, lise türü ve kullandıkları sosyal ağ uygulamaları öğrencilerin siber aylaklıklarını yordamamaktadır. Farklı sosyal ağ uygulamalarının siber aylaklığa farklı etkilerinin olmadığı görülmüştür. Bunun yanında öğrencilerin özellikle hangi sosyal ağlara yöneldikleri incelenmiştir. WhatsApp ($f=111$), Facebook ($f=110$), Youtube ($f=109$) ve Instagram ($f=80$)’ın yoğunlukla kullanılan uygulamalar olduğu gözlenmiştir.

Öğrenciler Neden Siber Aylaklık Yapıyorlar?

Öğrencilere ders sırasında sosyal ağ, oyun gibi dersle ilgisi olmayan internet uygulamalarını neden kullandıkları sorulmuştur. Öğrenciler bu soruya, “sıkılmak, acil çağrı, arkadaşlarımı merak ettiğimde, güncel haber okumak, dersin uzun sürmesi, oyun oynamak” biçiminde kısa yanıtlar vermişlerdir. Öğrencilerden alınan yanıtlara yapılan içerik analizi sonucunda; öğrencilerin öğrenmeye isteksiz olmaları, telefona bildirim gelmesi ve iletişim kurma istekleri, merak etmeleri ve zamanı daha eğlenceli geçirme istekleri nedenleriyle ders sırasında internet uygulamalarını kullandıkları ortaya çıkmıştır (Tablo 9).

Tablo 9. İçerik Analizi Sonucunda Oluşan Tema ve Kodlar

Tema ve Kodlar	f	%
Öğrenmeye isteksizlik	113	53.30
Motivasyon düşüklüğü	63	29.72
Derse ve konuya ilgisizlik	16	7.55
Konsantrasyonun bozulması	14	6.60

Tema ve Kodlar	f	%
Öğretim üyesi ve öğretim süreci	9	4.25
Dersi anlamamak	8	3.77
Konuyu bilmek	3	1.42
Bildirimler ve iletişim	45	21.23
Mesajlaşma	23	10.85
Acil durumlar	13	6.13
Güncelleme ve diğer bildirimler	5	2.36
Paylaşım	4	1.89
Merak	36	16.98
Güncel bilgi, haber	15	7.08
Sosyal merak	15	7.08
Araştırma ve öğrenme	6	2.83
Zamanı eğlenceli geçirmek	18	8.49
Vakit geçirmek	9	4.25
Alışkanlık	4	1.89
Eğlence	3	1.42
Moral bozukluğu	2	0.94

Tablo 9'a göre öğrenciler, %53 oranında öğrenmeye isteksiz olmaları nedeniyle siber aylaklık davranışı gösterdiklerini ifade etmişlerdir. Öğrenmeye isteksizlik temasının altında toplanan kodlamalar isteksizliğin çeşitli nedenlerini göstermektedir. Bu nedenler; derse ve anlatılan konuya ilgi duymamaları, öğretim üyesi ya da öğretim süreci hakkında olumsuz algıları, dersi anlamamaları, konuyu bilmeleri, konsantrasyonun bozulması ve motivasyonun düşmesidir. Siber aylaklık davranışı göstermelerinin ikinci nedeni ise iletişim kurma istekleri ve telefona bildirim gelmesidir. Bu tema içerisinde en çok mesajlaşma olmak üzere, acil ya da haber beklenen durumları siber aylaklık yapma nedenleri olarak belirtmişlerdir. Öğrencilerin paylaşım bildirimleri, güncelleme bildirimleri ve güncelleme yapma gibi nedenlerle de ders dışı etkinliklere yöneldikleri görülmektedir. Ayrıca, öğrencilerin sosyal ağlardaki paylaşımlar, araştırma isteği ve güncel bilgi ya da haber gibi merak duygusunu uyandıran durumların (%16.98) ve zamanı daha eğlenceli geçirme isteklerinin (%8.49) de ders dışı internet uygulamaları kullanmalarına neden olduğu gözlenmiştir.

4. Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırma bulgularına göre araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin siber aylaklık düzeyleri orta düzeydedir. Bununla birlikte öğrencilerin siber aylaklık düzeylerindeki farklılaşma oldukça büyüktür. İnternete her ortamda rahatça ve daha az maliyetle erişilebilmesi ve bunun bir sonucu olarak siber aylaklık davranışının eğitim ortamlarına girmesi nispeten yeni durumlardır. Bu değişimin bir sonucu olarak, internet erişim sınırlılıkları da düşünüldüğünde bir sınıftaki iki öğrencinin siber aylaklık davranışları farklılık gösterebilir. Erişim sınırlılıklarının aşılabileceği gelecekte, eğitimde siber aylaklığa ilişkin betimsel çalışmalar araştırmalarda da yer bulmalıdır.

Siber aylaklığın en önemli yordayıcısının cinsiyet olup erkeklerin daha çok siber aylaklık davranışı gösteriyor olması alanyazında desteklenmektedir (Arabacı, 2017; Baturay & Toker, 2015; Lenhart, 2015; Lim & Chen, 2012). Akıllı telefonun varlığının takip eden görece önemli yordayıcı olması beklenen bir durumdur. SADÖ maddeleri incelendiğinde, siber aylaklığın temel davranış göstergelerinin çoğunluğunun ancak akıllı telefonlarla yapılabileceği görülmektedir. Sadece akıllı telefona sahip olmak bile siber aylaklık seviyesini yükseltmektedir, bu nedenle bu önemli bir bulgudur. Akıllı telefonun günümüzdeki yaygınlığı durumun ciddiyetini daha net ortaya koymaktadır. İnternette daha fazla vakit geçiren öğrencilerin daha fazla siber aylak olması da beklenen bir durumdur. Bireylerin internet bağımlılığını ders sürecine yansıtması olasıdır. Kullandıkları uygulama sayısı fazla olan öğrencilerin daha fazla siber aylak olması; kullanılan uygulamalardaki çeşitliliğin, bu davranışları arttırdığını göstermektedir.

Diğer anlamlı yordayıcının akademik ortalama olması, alanyazınla paralel bir bulgudur (Arabacı, 2017; Blanchard & Henle, 2008; Dursun, Akbulut, Dönmez & Şahin, 2015). Bu bulgu siber aylaklık ve akademik başarı arasındaki ilişkinin karşılıklı olduğunu da düşündürmektedir. Ders sırasında ders dışı etkinlikler yapan bir öğrencinin akademik başarısının düşmesi beklenen bir durumdur. Benzer şekilde, akademik başarısı düşük olan bireyin, öğrenmeye isteksizliği ve siber aylaklığa eğilimli olması da beklenebilir. Bu karşılıklı ilişki düşünülerek bu davranışın azaltılması için, siber aylaklığın temel sebebi olarak ortaya çıkan öğrenmeye isteksizlik üzerine gidilmesi ve öğrencilerin akademik başarılarının yükseltilmesine odaklanılması önemlidir.

Alan yazına paralel biçimde (Yaşar & Yurdugül, 2013), öğrencilerin en çok sergiledikleri siber ahlaklı davranışları paylaşım boyutunun altında mesajlaşma ve sosyal ağlarla ilgili etkinlikler olduğu görülmüştür. Ergün ve Altun (2012) yaptıkları araştırmada, öğrencilerin siber ahlaklı davranışlarının dersten sıkılma ve internet ortamındaki paylaşımları merak etme nedenleriyle oluştuğuna ulaşmışlardır. Bu araştırmada da öğrencilerin öğrenmeye isteksizliklerinin ve merak duygularının siber ahlaklıya neden olduğu görülmektedir. Öğrenmeye isteksiz olan öğrenci dersten sıkılmakta, aynı şekilde dersten sıkılan öğrenci de öğrenmeye isteksiz olmaktadır. Bu nedenle ders içeriklerinin motive edici biçimde tasarlanması önemlidir. İlgi çekici öğrenme materyalleri ve mobil cihazlar öğretim tasarımı sürecine dâhil edilerek öğrencinin dersten sıkılmasının önüne geçilmelidir. Ayrıca derste sunulacak içeriğin öğrencinin merak duygusunu doyurması da önemlidir. Dersi merakla takip eden bir öğrencinin internet etkinliklerine daha az yönelmesi beklenir.

Farklı derslerde ve öğretim süreçlerinde öğrencilerin siber ahlaklı düzeylerinin nasıl değiştiğinin araştırılması bu araştırmanın bir uzantısı olabilir. Farklı öğretim üyesi, konu ve ders etkinliklerinin bu davranışlarda ne tür değişikliklere neden olduğunun bilinmesi, siber ahlaklı probleminin çözümünde önemli bir adım olabilir.

Araştırma sonucunda, öğrencilerin yaşlarının siber ahlaklı davranışlarını, anlamlı şekilde yordamadığı bulunmuştur. Bu sonuç, katılımcıların tümünün üniversite öğrencisi olması ve yaşlarının birbirlerine çok yakın olması nedeniyle elde edilmiş olabilir. Daha farklı yaş gruplarının karşılaştırılması ile yaşın siber ahlaklıyı yordayıp yordamadığı araştırılabilir. Bunun yanında öğrencilerin bölüm memnuniyetleri, mezun oldukları lise türleri ve kullandıkları sosyal ağ uygulamalarının da siber ahlaklı düzeylerini yordamadığı görülmektedir. Son olarak akıllı telefonların aksine; tablet bilgisayar, dizüstü bilgisayar ile akıllı saat varlığı ya da yokluğunun da siber ahlaklı davranışını yordamadığı görülmüştür. Bu cihazların akıllı telefonlara göre daha az fonksiyona sahip olması ve günlük yaşam kullanımları için daha az pratik olmaları bu sonuca neden olmuş olabilir. Araştırmada, siber ahlaklılığın yordayıcısı olmadığına erişilen bu değişkenler farklı araştırma ve gruplarda tekrar incelenebilir. Öğrencilerin siber ahlaklı düzeylerini nelerin yordadığının ortaya konulması için farklı değişkenlerin de incelendiği araştırmalar yapılabilir.

Bu araştırma, teknolojinin gelişimi ile ortaya çıkan eğitimsel sorunlarda, değişmeyen temel bir ilkeye vurgu yapmıştır. Eğitim ortamlarının etkililiği için öğrencilerin ilgisini ve motivasyonunu canlı tutmak gerekir. Öğrenci davranışları ne yönde değişirse değişsin, ilginin, eğlencenin, aktif öğrenmenin odakta olduğu ders etkinlikleri düzenlemek her türlü ders içi problem için temel çözüm niteliğindedir.

5. Kaynakça

- Akbulut, Y., Dursun, Ö., Dönmez O., & Şahin, Y. (2016). In search of a measure to investigate cyberloafing in educational settings. *Computers in Human Behavior*, 55, pp: 616-625.
- Al-Gamal, E., Alzayyat, A., & Ahmad, M. M. (2015). Prevalence of internet addiction and its association with psychological distress and coping strategies among university students in Jordan. *Perspectives in Psychiatric Care*, 52(1), 49-61. doi:10.1111/ppc.12102
- Alpar, R. (2003). *Uygulamalı çok değişkenli istatistiksel yöntemlere giriş 1*. Ankara: Nobel Yayınları
- Arabacı, İ. (2017). Investigation faculty of education students' cyberloafing behaviors in terms of various variables. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 16(1).
- Azizoğlu, N. & Dönmez, F. (2010). Meslek liselerindeki öğrencilerin bilimsel süreç beceridüzeylerinin incelenmesi: Balıkesir örneği. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED)*, 4(2), 79-109.
- Balci, A. (2016). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntem, teknik ve ilkeler (12.Basım)*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Baturay, M. H., & Toker, S. (2015). An investigation of the impact of demographics on cyberloafing from an educational setting angle. *Computers in Human Behavior*, 50, 358-366. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2015.03.081>
- Blanchard, A. L., & Henle, C. A. (2008). Correlates of different forms of cyberloafing: The role of norms and external locus of control. *Computers in Human Behavior*, 24(3), 1067-1084. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2007.03.008>
- Brubaker, A. T. (2006). *Faculty perceptions of the impact of student laptop use in a wireless internet environment on the classroom learning environment and teaching information and library science*. Master Dissertation. The Faculty of The School of Information and Library Science of the University of North Carolina.
- Büyükoztürk, Ş., & Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (8. baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Carpenter, J. P., & Krutka, D.G. (2014). How and why educators use twitter: a survey of the field. *Journal of Research on Technology in Education*, 46(4), 414-434. Doi: 10.1080/15391523.2014.925701
- Deore, L.D. (2012). *Self concept among tribal, rural and urban students'*. Indian Streams Research Journal, 2(7).

- Dursun, Ö.Ö., Akbulut, Y., Dönmez, O., & Şahin, Y. L. (2015). *Bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının siber aylaklık profillerinin belirlenmesi*. 3rd. International Instructional Technologies & Teacher Education Symposium. Karadeniz Technical University.09-11 September 2015, Trabzon-Turkey.
- Ergün, E., & Altun, A. (2012). Öğrenci gözüyle siber aylaklık ve nedenleri. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 2(1), 36-53.
- Field, A. (2009). *Discovering statistics using SPSS* (2nd ed.). London: Sage.
- Fraenkel J.R., & Wallen N.E. (2009). *How to design and evaluate research in education*, 7th Edt., Pearson: London
- Garrett, R. K., & Danziger, J. N. (2008). Disaffection or expected outcomes: Understanding personal Internet use during work. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13(4), 937-958.
- Gevenoğlu, N. (2014). *Gençlik ve sosyal medya araştırma raporu (Gençlik ve Spor Bakanlığı)*. Erişim Tarihi: 13 Nisan 2018. <http://www.gsb.gov.tr/HaberDetaylari/1/3816/genclik-ve-spor-bakanligi-turkiyenin-en-kapsamli-sosyal-medya-arastirmasini-yapti.aspx>
- Grant, N. (2008). *On the usage of social networking software technologies in distance learning education*. In K. McFerrin vd. (Eds.), Proceedings of Society for Information Technology and Teacher Education International Conference 2008. Chesapeake, VA: AACE. 3755-3759
- Küçükali, A. (2016). Üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanımı: Atatürk Üniversitesi örneği. *Bartın Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13, 531- 546.
- Lenhart, A. (2015), "Teens, social media & technology overview 2015". *Washington DC: Pew Research Center*.
- Lim, V. K. (2002). The IT way of loafing on the job: Cyberloafing, neutralizing and organizational justice. *Journal of Organizational Behavior*, 23(5), 675-694.
- Lim, V. K., & Chen, D. J. (2012). Cyberloafing at the workplace: gain or drain on work?. *Behaviour & Information Technology*, 31(4), 343-353.
- Kalaycı, E. (2010). Üniversite öğrencilerinin siber aylaklık davranışları ile öz düzenleme stratejileri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kalaycı, Ş. (Ed.) (2009). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri* (4.baskı). Ankara: Asil Yayıncılık.
- Karaoğlu Yılmaz, F. G., Yılmaz, G., Öztürk, H. T., Sezer, B., & Karademir, T. (2015). Cyberloafing as a barrier to the successful integration of information and communication technologies into teaching and learning environments. *Computers in Human Behavior*, 45, 290- 298.
- Knight, R. (2017). *Academic cyberloafing: a study of perceptual and behavioral differences on in-class cyberloafing among undergraduate students*. Unpublished master's dissertation. East Carolina University.
- Pervaiz, S. (2016). *The advantages and risks of using social networking in higher education in Pakistan*. In T. Issa, P. Isaias & P. Kommers (Eds.), Social networking and education: Global perspectives, (83–97). Cham: Springer.
- Ugrin, J. C., Pearson, J. M., & Odom, M. D. (2008). Profiling cyber-slackers in the workplace: demographic, cultural, and workplace factors, *Journal of Internet Commerce*, 6(3), 75-89.
- Yaşar, S., & Yurdugül, H. (2013). The investigation of relation between cyberloafing activities and cyberloafing behaviors in higher education. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 83, 600-604.